

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis
Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm**

Bundere, Jan van den

Louanij, 1551

De bonorum operum neglectu. cap. xxvij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35621

DE BONORVM

detestatus est dicens, & nos quidem iuste &c. Spe erectus ait. Memento mei dñe cum veneris in regnum tuum . Cui mox diuina misericordia obuia fuit dicens , Hodie mecum eris in paradiso . Eadem docebit te Magdalene pœnitentia. Ex his facile concludes iniquam & mendacem Lutheri sententiam, quam vult hominem sola fide iustificari & saluari, vt omnes virtutes eliminentur, vitia nulla vitentur, quę damnare nos nequeunt, sed sola infidelitas vt autumat Lutherus .

Lnc. 7o

De bonorum operum neglectu.

CAP. XXVII.

PHILOMATHES Incidi nuper in ea quę scripsit Lutherus ad Albertũ archiepiscopum Maguntinum Cardinalem, vbi docet per indulgentias nunquã fore securum hominem, sed debere semper in timore & tremore salutẽ suam operari, quia iustus vix saluabitur teste Petro. Quapropter demiror, vnde illi in mētẽ venerit vt iã dicat nudã fidẽ, & eam solã iustificare hominẽ & saluare. **ORTHO.** Mirari defines si tecum reputer quã leuis ac perpetuò incõstans, immo quã sit ipso v̄to mutabilior Lutherus. Qui aliud sedens, aliud stans loquitur. Quum enim explodere niteretur indulgentias, dixit nihil securitatis

1, Pet. 4.

curitatis per eas hominibus addi, sed cū timore & tremore operandam esse salutem . Vbi verò catholicis doctoribus inuidiam conflare pararet, dixit vanos esse hominū conatus, sed fidē solā iustificare & saluare, vt homines securos iam redderet etiā sine operib⁹ iustis .

PHILOMATHES Pendet iam animus atque iam in triuio sum, At tu me respice quę so, manumque porrige auxiliatricem .

ORTHODOXVS In hoc sum totus. Non inficiamur fidem hominem iustificare aut saluare, sed quòd hæc sola præstet negamus. Est enim prima in iustificatione impij vt differimus . Est etiā fons & origo bonorum operum teste Paulo Apostolo dicente ad Hebræos. *Heb. 11.*

Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissiones . Sunt quoque & alia opera ad salutem nobis necessaria, docente Christo . Si vis ad vitam ingredi, serua mandata . Et Paulus ad *Matth. 19.*

Galatas ait . Neque circumcisio aliquid valet neque præputium, sed fides quę per dilectionem operatur . *Gala. 3.*

PHILOM. Quā habeat opera contēptui Lutherus (quę tu prædicas) memini ex concione declamata Erfordie, dominica quasimodo . Vnus inquit ædificat templa, alter peregrinatur, tertius ieiunat & orat, incedit nudipes, aut

K ij quid

DE BONORVM

quid aliud facit . Eiusmodi opera nihil prorsus sunt , quæ & funditus destruere oportet . Hoc est maximum malum quod in mundo esse potest, quòd homines eò diriguntur vt opera carnalia possint iustificare aut saluare .

Item alio in loco dicit Lutherus, vt recitat dominus Ioannes Eckius, scribens contra Bucerum fo. 14 . Deus non curat opera nostra, aut si aliquid sunt coram Deo, omnia sunt æqualia quo ad meritum . Et alibi, vt idem refert . Fides & opera extremè sibi aduersantur, ideo non possunt doceri sine læsione fidei. Fides & opera in negotio iustificationis extremè aduersantur , adeo quòd doctrina operum necessariò sit diabolica & discessio à fide. Quàto maior peccator es, tanto citius Deus infundit tibi gratiam . Cùm autem exornas te operibus bonis , sicut catus nihil expedis .

ORTHODOXVS Vide obsecro mi Philomathes ex putrido ouo quàm perniciosus prodeat pullus . Sola inquit Lutherus fides iustificat & saluat . Quod inde nascitur monstrum ? Nempe omnia opera bona negligere, nulla peccata formidare , quia maius peccatum maiorem assequetur gratiam. O doctrina omnis facinoris via , & omnium virtutum inimica. At tu Sapientem magis ausculta dicentem . Quodcunque potest manus tua instanter

Eccle. 9.

ter operare . Et Paulum . Dum tempus habemus, operemur bonum. Immo & ipsum Christum saluatorem . Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. *Rationem dat Ioannes in Apocalypsi . Opera inquit illorum sequuntur illos, scilicet defunctos, non aurum non gloria non delitiæ .* *Gala. 6. ioan. 6. Exod. 17. Apocalypsi: 1*

PHILOMATHES Non exhibitant prorsus atq; damnant opera bona Lutherani, immo potius christiano necessaria docent. Nam arborem bonam bonos fructus facere decet. *Matth. 7:* Et vt tibi fidem faciam, En articulus sextus in confessione Augusta. Oportet bona opera & mandata à Deo, facere propter voluntatem Dei . Non vt confidamus per eam iustificationem coram Deo mereri . Nam iustificatio & remissio peccatorum fide apprehenditur . Hoc constitutum est à Deo vt qui credit in Christum saluus sit sine opere , sola fide gratis accipiēs remissionem peccatorum. In confessionis huius apologia dicit Philippus Melanthon . Ira Dei placari non potest, si opponam⁹ nostra opera, quia Christus propositus est nobis propitiator, vt per ipsum fiat nobis placatus pater . Christus autem non apprehēditur tāquam mediator, nisi fide. Igitur sola fide consequimur remissionem peccatorum . Sicque opera nostra Deo sunt ingrata

DE BONORVM

facientibus inutilia, immo pernitiōsa & impia
à dæmoniorum doctrina introducta, si fiant
ad placandum Deū, aut ad impetrandam gra-
tiam, promerendamque misericordiam.

foratins?
ORTHODOXVS Horreat aut pertimes-
cat nemo fulgura & tonitrua Lutherana, Par-
turient montes nascetur ridiculus mus. To-
nat clamans. Qui asserit opera nostra homi-
nem iustificare, Deum placare, gratiam aut
misericordiam promereri, aut saluare, hic blas-
phemat, tribuens operibus quod soli Christo
cōuenit. Christus enim est propitiatio pro
peccatis nostris, patrem placat: homines iu-
stificat & saluat. Euolue scriptorum om-
nium tum veterum tum recētiorum lucubra-
tiones, nec inuenies qui hæc neget Christo,
vel id facere asseueret nuda opera sine me-
rito passionis Christi. Theologorum scripta
noluit intelligere Luther^o vt bene diceret, &
non calumniaretur. Hæreticorum autē mo-
re, omnia non tersè sed confusè loqui voluit,
ne deprehenderetur, & calumniam alijs strue-
re videretur. Verùm vt cum crasso homine
crassiori minerua agam, Luthere imaginem
nonne pingit pictor? Non reclamatione. Nonne
& penicillum? Annuis. At color quid? Non-
ne imagini dat esse? pictor effectiue penicil-
lum vt instrumentum, color formaliter, Ad
eundem

eundem modum iustificat, saluant aut placant Deus, Christus, & opera nostra, Deus enim iustificat & saluat effectiuè, Christus per suam superbenedictam passionem meritorie: opera nostra dispositiuè: gratia & charitas consummatiuè & formaliter: sacramenta verò instrumentaliter. Sunt enim instrumenta per quæ nobis communicatur benedicta Christi passio. Qui hæc dicit nunquid derogare videtur Christo aut passioni eius? Nullo pacto. Finge gratia exempli aliquem alieno ære grauatum, atque ob id compedibus vinctum: Is cum non sit soluendo offeret quam valet pecuniam: Neque eam accipiat rex propterea, quòd citra debitum condigna est solutio. Intercedat filius regis, patrem placet de crimine, & ipse offerat solutionem plenissimam, Num, tum æqua erit satisfactio? Vtiq;. Ita quum supra nature vires esset iram Dei iustissimis de causis excitatam placare, Intercessit filius Dei, patris furorè mitigauit, & quæ non rapuit plenissimè exoluit: hac tamen lege vt nostra testaremur satisfactiuncula, nos Deum offendisse, veniamque supplices precaremur. Et quæadmodum in vinculis detentus nõ absoluitur donec debitum soluatur (etiã si priº númerata sit alibi pecunia) ita licet Christº pro pctº generis hūani in ara

DE BONORVM

crucis sese obtulerit Deo patri, & eum placauerit, non tamen liberatur peccator à suo delicto, nisi cōtritus sibi necessariam satisfactionem exoluerit, Alioqui adulter aut raptor adhuc in peccato consistens, liber esset à peccato & iustificatus. Hoc docuit Paulus dum ait, Deus qui diues est in misericordia cūm essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Christo, cuius gratia saluati estis, Non quòd peccator tunc iustificatus est, sed quòd Christus meruit vt peccator resiliēs à peccato, particeps iam factus passionis Christi iustificetur. Ex his concilianatur scripturæ loca quæ sibi repugnantia videbantur, Paulus ait, Deus qui iustificat quis est qui condempnet? Iustificati gratis per gratiam ipsius. Arbitramur hominem iustificari per fidem, Iustificati gratia ipsius. s. Christi, hæredes simus secundum spem vitæ æternæ. Quomodo verò etiam opera nostra iustificent, Deum placent, aut saluent, non pigeat audire. Iacobus ait. Quid prodest, fratres mei si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat, nunquid poterit fides saluare eum? Abraham nonne ex operibus iustificatus est, offerens filium suum super altare? Vides quomodo fides cooperabatur operibus illi, & ex operibus fides consummata est. Videtis quomodo ex operibus

iustifi

Ephe. 2.

Rom. 8.

Rom. 3.

Tit. 3.

iac. 2.

iustificatur homo, & nõ ex fide tantũ . Quod autem opera nostra Deo placeant, eumque placeant offensum, docet in primis Salomon, Comede in lætitia panem tuum, & bibe cum *Eccle. 9 :* gaudio vinum tuum, quia Deo placent opera tua. In Genesi quoque scribitur, respexit dominus ad Abel, & ad munera eius . de Niniuitis quoque habetur, vidit Deus opera eorum *ionæ. 3,* quia conuersi sunt à via sua mala, & misertus est dominus super malitia. Et de Achab legimus postquam scidit vestimēta sua, operuit *2. Reg. 21.* cilicio carnem suam, ieiunauitq; , & dormiuit in sacco, & ambulauit demisso capite. Factus est autē sermo Domini ad Eliam Thesbiten, dicens : Nonne vidisti humiliatum Achab coram me ? Quia igitur humiliatus est mei causa , non inducam malum in diebus eius. Publicanus lachrymis, humilitate, & oratione *Luc. 18.* nonne descēdit iustificatus in domum suam ? Magdalenæ post lachrymas nonne dictum *Luc. 7.* est, Remittuntur tibi peccata tua ?

PHILOMATHES Quomodo hominem saluare valent sua opera ?

ORTHODOXVS Fatemur Christũ pro meruisse nobis æternam beatitudinem, atque sua ascensione nobis aperuisse ianuam regni, quam nemo referare poterat. Nostra verò opera gradum summæ fœlicitatis merentur, se- *1. Cor. 3.*

K .v. cundum

DE BONORVM

Gala. 6:
Matth. 20
Ioan. 14:
cundum illud Apostoli vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Item que seminauerit homo, hæc & metet. Et Saluator ait, voca operarios & redde illis mercedem suam. Et iterum, in domo patris mei mansiones multæ sunt, Hoc interpretatur Hierony. li. 2. contra Iouini. ca. 45. Paratæ inquit sunt in cælo plurimæ & diuersæ mansiones, plurimis diuersisque virtutibus, quas non personæ accipiunt sed opera. Idem ibidem ca. 43. Nō est inquit iniustus Deus, vt obliuiscatur operis eius, & dispar meritum æquali mercede compenset.

PHILOMATHES Quid Luthero respondis, qui opera quantumuis bona peccata vocat? Aut Oecolampadio qui teste Iacobo Lathomo dicit, Solus Christianus fatetur omnia opera sua esse iniustitias. solus ille cognoscit se in omni opere peccare: cui subscribit & Carolstadius in disputatione cum Eckio.

ORTHODOXVS Quis tam stolidi aut cecutientis potest esse intellectus, vt Magdalenam aut peccasse asserat, quā lachrymis circa pedes domini ea dilueret? Aut Publicanū dum pectus contundens diceret Deus propitius esto mihi peccatori? Quorum vterque voce Christi laudatus est.

PHI.

OPERVM NEGLECTV. 70

PHILOMATHES Si scripturis istis partam tibi victoriam existimas, habent & ipsi scripturas quibus dicta sua muniant dicit enim Salomō. Non est qui faciat bonū & non peccet, Et Ioannes ait. Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. In multis enim offendimus omnes teste Iacobo.

Eccle. 7.

1. iohan. 1.

iaco. 3.

ORTHODOXVS Scriptura quosdam appellare solet iustos, non quōd omni vitio careant, aut consummatae sint iustitiae: Hoc enim in futura patria prestolamur. Non autem est hoc fragilitatis humanae in hoc mortali corpore, vt habet Hieronymus cōtra Pelagij hæresim epist. 13. par. 1. sed quia ex maiori parte virtutum commendantur: licet aliquando in paruis minimisque peccatis ruant. Sic Noë iustus appellatus est atque perfectus.

Gene. 6.

Zacharias ante Deū iustus vocatus est: qui tamen silentio condemnatur, Iob quoque simplex & rectus habitus est, qui tamen fassus est stultè locutum se fuisse, Iosias & Iosaphat iusti quidē scripti sunt, fecisse tamē narrantur quæ domino displicerent, peccat itaq; iustus sed nō semp & in ōni opere. Bonū em̄ aliquādo operatur & placet domino cui peccata displicēt.

Luc. 1.

iob. 1.

PHILOMA. Hæreo si non explicaueris illud Isaiaë dicentis, facti sumus vt immundi omnes nos, & quasi pānus mēstruatē vniuersę iustitię

Esa. 64.

DE BONORVM

iustitiæ. Iste dicit omnia opera nostra etiam bona, peccata esse.

ORTHODOXVS Iustitias, non bona opera intelligit, sed legalia sacrificia, quæ non immunda æstimat Propheta ex sua natura, sed ex offerentium prauitate. Nam ibidem præmittitur: Ecce tu iratus es, peccauimus, & in ipsis fuimus, & saluabimur? quasi dicat, non. Rationem subnectit, Facti sumus vt immundi omnes, & quasi pannus menstruatæ iustitiæ nostræ .s. legalia sacrificia, quæ alioqui placerent, sicut placitum fuit sacrificium Abrahamæ, Aaron, vel Moyse: Sic abominatus est Dominus neomenias, sabbata, & calendas, & incensum, eodẽ teste, Quia iniqui sunt, inquit Dominus, cætus vestri. Nam victimæ impiorum abominabiles domino. Et vota iustorum placabilia. Immunda quoque sunt veteris legis sacrificia tempore reuelatæ gratiæ. Adueniente enim veritate cessare necesse est figurâ.

De cœlibatu. CAP. XXVIII.

PHILOMATHES Quemadmodum suasit Lutherus per monachum nihil aliud debere intelligi, quàm abnegatum christianum, apostatam à fide Christi, confœderatum diabolo & magum, ita & cœlibatû pro sua virili contemptibilem reddere conatus est. Nam in lib. de vita coniugali ita scribit

Est. 1.

Prov. 15.